

עפ"ת (חיפה) 53993-07-24 - ג'לאל מחאמיד נ' מדינת ישראל

עפ"ת (חיפה) 53993-07-24 - ג'לאל מחאמיד נ' מדינת ישראל מחוזי חיפה

עפ"ת (חיפה) 53993-07-24

ג'לאל מחאמיד

נגד

מדינת ישראל

פרקליטות מחוז חיפה - ע"י

ב"כ עו"ד אופיר כהן

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פלייליים

[10.11.2024]

כבוד השופט שלמה בנג'ו

פסק דין

בפני ערעור על החלטת בית משפט השלום בחדרה (כבוד השופטת עידית פלד) מיום 9.7.24 בתיק פל"א

14633-05-23, במסגרתו הפקיע כב' בית המשפט קמא את עבודות השירות שהטיל על המערער עקב הגשת כתב

אישום נגדו.

רקע והליכים קודמים

1. כנגד המערער הוגש לבית המשפט קמא כתב אישום המייחס לו בין היתר ביצוע עבירה של נהיגה בזמן פסילה. ביום

19.7.23 ניתן גזר דין כנגד המערער בבית משפט קמא, שכלל רכיב עונשי של 5 חודשי מאסר בפועל, שירוצו בעבודות

שירות ופסילה בפועל. המערער החל בריצוי עונשו, אך תוך כדי ריצוי העונש, נתפס שוב נוהג ברכב, כשהוא בזמן

פסילה. הוא נעצר והוגש נגדו כתב אישום ובקשת מעצר עד לתום ההליכים במסגרת תיק 5395-06-24 שאף הוא

בפני בית משפט לתעבורה בחדרה (להלן: "התיק החדש"). בהמשך הדברים, ומאז 17.6.24 הוא נתון במעצר באיזוק

אלקטרוני, אליו נשלח בהסכמת הצדדים.

2. עקב הגשת כתב האישום בתיק החדש, פנה הממונה על עבודות השירות לבית המשפט קמא, וביקש להפסיק את

עבודות השירות בהתאם להוראות לפי סעיף 51(א) לחוק העונשין.

3. כב' בית המשפט קמא סקר את כלל הנסיבות, תוך שציין כי בדיון שהתקיים לפניו ביום 25.6.24, הביע המערער חרטה על מעשיו, והתחייב לבצע את עבודות השירות. לאחר שנתן לנגד עיניו את הוראת החוק הרלוונטית, קרי הוראת סעיף 51(א2) לחוק העונשין, והפסיקה הרלוונטית, קבע כב' בית משפט קמא, כי אין צורך שעובד השירות יורשע בעבירה נוספת המיוחסת לו, ודי בהגשת כתב אישום נגדו כדי לבחון את אופן המשך מאסר עבודות שירות. נקבע, כי בהינתן קביעותיו של בית המשפט בתיק החדש, ונוכח הסכמת הצדדים על מעצרו של המערער בפיקוח אלקטרוני, ישנו בסיס ראייתי למיוחס לו, ולכן כל שנותר לדון הוא האם המשך ריצוי המאסר בעבודות שירות יהיה הולם לנוכח נסיבות התיק החדש. כב' בית המשפט קמא השיב על שאלה זו בשלילה. נקבע כי מדובר בביצוע עבירות זהות לכאורה לאלה שבגינן הוטל על המערער עבודות שירות, אשר בוצעו כ-11 חודשים לאחר שנגזר דינו בגין אותן עבירות, ותוך כדי שהמערער מרצה עבודות שירות. כמו כן, צוין כי מדובר בעבירות חמורות, וכל זאת, כאשר מרחף מעל לראשו של המערער, עונש מאסר מותנה של חצי שנה, שאף הוא הוטל עליו במסגרת גזר הדין שהורה על עבודות שירות. בהינתן מכלול זה, נקבע כי המשך ריצוי המאסר בעבודות שירות אינו הולם, ועל כן הורה כב' בית משפט קמא על הפקעת עבודות השירות, והטיל על המערער לרצות את יתרת עונש המאסר מאחורי סורג ובריח.
4. המערער פנה לבית משפט זה בבקשה לעכב את החלטת בית משפט קמא, במסגרת ערעור שהצהיר שיגיש בסמוך לאחר מכן, וביקש את עיכוב ביצוע עונש המאסר. בהחלטה מנומקת מיום 23.7.24 דחה מותב זה את בקשת עיכוב הביצוע, על יסוד הכתוב, מהטעמים שפירט בהחלטתו. המערער פנה וערער על החלטת בית משפט זה הדוחה את בקשתו לעכב את הביצוע, בין היתר בטענה שהיה צורך לקיים דיון במעמד שני הצדדים. עוד טרם שהתקיים דיון בבית המשפט העליון, הגיעו הצדדים להסכמה, לפיה התיק יוחזר לדיון בפני בית משפט זה, על מנת שידון בבקשת עיכוב הביצוע, במעמד שני הצדדים.
5. עם השבת ההליך לבית משפט זה, פנה ב"כ המערער וביקש שהמותב יפסול עצמו מלדון בערעור, נוכח העמדה שהביע בהחלטה הדוחה את עיכוב ביצוע המאסר. בדיון שנקבע בבקשת עיכוב הביצוע, הופנה ב"כ המערער לפסיקת בית המשפט העליון, כב' הנשיאה חיות בע"א 8298/20 ולע"פ 7068/15, הדומים במהותם לטענות ב"כ המערער, בהם נדחתה טענת הפסלות. לאחר ששקל בדבר, חזר בו ב"כ המערער המלומד מטענת הפסלות, וביקש לעכב את הביצוע עד להחלטה סופית בערעור, תוך התחייבות כי הערעור יוגש ביום 8.9.24. ב"כ המדינה הסכים. לאור זאת, נמחקה בקשת הפסלות, וניתן צו עיכוב ביצוע עד להכרעה בערעור. נקבע כי ערעור יוגש עד ליום 8.9.24, ונקבע דיון בערעור ליום 26.9.24. בהמשך הדברים, הגישה המשיבה בקשה לדחיית הדיון, עקב המצב הביטחוני, וביקשה לקבוע את הדין בערעור, בהסכמת ב"כ המערער למועדים מוצעים בחודש נובמבר. בית המשפט קיבל את הבקשה וקבע את הדין ליום 7.11.24.

6. בדיון שהתקיים בערעור, חזר ב"כ המערער המלומד בהרחבה על טענותיו, תוך שהוא מדגיש שבית המשפט קמא לא סקר את הראיות נושא התיק הנוסף שהוגש כנגד המערער. לדידו, ללא בדיקת הראיות ודפי הנוכחות של המערער בעבודת השירות, לא יכל היה בית משפט קמא לקבוע, כי יש בסיס להפקיע את עבודת השירות. נטען, כי המערער עומד על חפותו, ובכל הנוגע לבחינת הראיות, נטען כי אל לבית משפט זה לקבוע דבר ביחס לקיום הראיות, שאז בעצם, תיחסם אפשרותו של המערער לערער על קביעה זו, ועל כן ראוי שבית משפט זה יחזיר את הדיון לבית משפט קמא, על מנת שהאחרון יבחן את הראיות. עוד צוין, כי שליחת המערער למעצר, מבלי שבית המשפט קמא בדק את הראיות, היא שגויה ועלולה לגרום למערער לעיוות דין. למען הסדר הטוב יצוין, כי לפני משורת הדין, התנהל דין ודברים מחוץ לפרוטוקול בהסכמת הצדדים, במסגרתו הוצעו הצעות שונות כדי לייתר את המחלוקת, אך מאחר ולא גובשה הסכמה, וכל צד עומד על טענותיו, עת היא להכריע בערעור לגופו.
דיון והכרעה

7. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים, ואת החלטתו של כב' בית המשפט קמא, הגעתי למסקנה כי יש לדחות את הערעור, מאחר ולא מצאתי כי נפל פגם בהחלטתו, המצדיק התערבות בתוצאה אליה הגיע בית משפט קמא.

8. סעיף 51 י (א 2) לחוק העונשין קובע כדלקמן:
"הוגש נגד עובד השירות כתב אישום בשל עבירה אחרת, לאחר שנגזר דינו לנשיאת המאסר בעבודת שירות, רשאי השופט או המותב שגזר את הדין... לבקשת הממונה, ולאחר שנתן לנאשם אפשרות לטעון את טענותיו, להורות שעבודת השירות לא תחל, או תופסק, והנידון ישא את עונשו, או יתרת העונש בבית הסוהר, אם סבר בית המשפט, על פי העובדות הנטענות בכתב האישום, כי התחלת או המשך ביצוע עבודת השירות, על ידי הנאשם, אינם הולמים עוד, נשיאה של עונש המאסר, בעבודת שירות, לנוכח העיתוי של ביצוע העבירה, מהותה, חומרתה ונסיבות ביצועה".

9. לפי לשונו הברורה של הוראת סעיף 51(א) לחוק העונשין, בית המשפט הדין בהפקעת עבודת השירות, בוחן את עניינו של הנאשם "על פי העובדות הנטענות בכתב האישום". לפי מצוות המחוקק, אין הוא נדרש לעיין בראיות המבססות אותו. די לבית המשפט שהתביעה החליטה להגיש כתב אישום כדי לבסס הנחה כי יש ראיות המקימות יסוד סביר להרשעת הנאשם (ע"פ 7692/20 מוחמד נתשה נגד מדינת ישראל (מיום 10.1.2021) להלן: "נתשה"; רע"ב 426/06 חווא נגד שירות בתי הסוהר, (מיום 12.3.2006), וכפי שנפסק גם ע"י כב' הנשיא ד"ר ר' שפירא, בנסיבות דומות, שהטעים כי "...די בביצוע עבירה נוספת בתקופת ריצוי עבודת השירות והגשת כתב אישום בעניין אותה עבירה כדי לבסס את עילת ההפקעה של עונש המאסר בעבודת שירות ע"י בית המשפט שגזר את אותו עונש. כי הרי גזירת עונש של מאסר בעבודת שירות מהווה, בין היתר, הכרה בנסיבות המקרה וגם בנסיבותיו האישיות של נאשם לרבות שאלת היקף מעורבותו בפלילים ואבחנה שבין מעידה חד פעמית לעבריינות נמשכת. מעת שנאשם שנגזר עליו לרצות מאסר בעבודת שירות נגרר לביצוע עבירות נוספות, ומוגש בעניינו כתב אישום חדש, די בכך כדי שעונש עבודת השירות שנגזר עליו בעבר יופקע ע"י בית המשפט שנתן לו את ההזדמנות, שלמרבה הצער לא נוצלה כראוי" (עפ"א (מחוזי חיפה) 2178-01-24 שי נתן בורוס נ' הממונה על עבודת השירות, מפקדת גוש צפון (מיום 11.1.2024)).

10. לצד זאת, נפסק בערכאה זו, כי לעיתים יהיה על בית המשפט להיזקק לתשתית הראייתית, על מנת ללמוד על מהות העבירה, נסיבות ביצועה שאינן תמיד מפורטות בכתב האישום, אך כפי שנקבע שם, "כל מקרה אמור להיבחן על פי נסיבותיו" (עפ"ת (מחוזי חיפה) 33382-01-19 הישום בשר נגד מדינת ישראל, מיום 5.2.19). יצוין, כי בגישה דומה נקט בית המשפט המחוזי בעניין מוחמד נתשה הנ"ל, ועל כך העיר בית המשפט העליון כי "... דומני אם כן שבית המשפט המחוזי עשה עוד מעבר לנדרש, שהתייחס לקביעותיו של בית משפט השלום, בהליכי המעצר, בתיק הגניבה, בקובעו כי יש די ראיות לכאורה, לצורך שהייתו של מוחמד במאסר בית" (הדגשה שלי - ש.ב., ראו שם, בפסקה 13).

11. בנדוננו, משהוכח בפני בית המשפט קמא, כי כנגד המערער הוגש כתב אישום המלמד, כי המערער ביצע לכאורה עבירות זהות לאילו בגין הורשע ונדון לעבודות שירות, כדי להניח תשתית ראייתית מספקת לצורך הדיון. למרות זאת, מסתבר, כי הוצגה בפני בית המשפט קמא, החלטת כב' שופטת המעצרים, שדנה במעצרו ופסילתו של המערער עד תום ההליכים המשפטיים במסגרת התיק החדש. יצוין, כי בהחלטתה, התייחס לראיות לכאורה, וקבעה כי קיימות כאלה, ובכוחן להקים סיכוי סביר להרשעה, בעבירות המיוחסות למערער בכתב האישום החדש, ביניהן עבירת הנהיגה בזמן פסילה.

12. כב' השופטת קמא התחשבה בכך במסגרת החלטתה. כך שאף למעלה מן הדרוש והמחויב על פי דין, מעבר לראיה בדבר הגשת כתב אישום המכיל עובדות המלמדות לכאורה על הפרת החוק בעבירות זהות, ישנה קביעה שיפוטית מנומקת, באותה תיק, הקובעת כי קיימות ראיות לכאורה. יצוין, כי הצדדים אף הסכימו בסופו של דבר על השמתו של המערער במעצר באיזוק אלקטרוני, וערר על החלטת המעצר לא הוגש ע"י המערער.

13. נמצא, כי כב' בית המשפט הסתמך נכונה על קיומו של כתב אישום, ולמעלה מן הדרוש, על קביעה בדבר קיומן של ראיות לכאורה, לפי החלטה שיפוטית.

14. אשר לקביעת כב' בית המשפט קמא בכך שבנסיבות אלה, המשך ריצוי עבודות שירות ע"י המערער, אינו הולם, כלשון החוק, בית המשפט קמא ביסס את מסקנתו זו על סמך הנמקה לפיה מדובר במערער אשר הורשע בפניו, זה מקרוב, בין היתר, בעבירה של נהיגה בזמן פסילה, נגזרו עליו עבודות שירות, ובעודו מרצה את עונשו, נתפס נוהג לכאורה בזמן פסילה. לא זו אף זו, הוא עשה כן, לכאורה, כאשר מעל לראשו מרחף עונש מאסר מותנה של חצי שנה, שהוטל עליו במסגרת אותו גזר דין. לעמדת בית המשפט קמא, מהותם של המעשים, חומרתם, ונסיבות ביצועם, משקפים חזרתיות ומסוכנות גבוהה, אשר אינו ירא את החוק, ואת צווי בית המשפט, כאשר ביצע לכאורה עבירה חמורה זו, מיד לאחר שנשפט. הנמקתו של כב' בית המשפט קמא מקובלת עלי לרבות התוצאה אליה הגיע. ריצוי מאסר בעבודות שירות היא פריווילגיה בעלת אופי שיקומי, השמורה לאותם אלה, המועדים חד פעמית, ומקיימים את האמון שניתן בהם, תוך הקפדה על תנאי הריצוי. הפרת התנאים, על דרך של ביצוע עבירה זהה, תוך כדי העבודות, הינה הפרה יסודית וחמורה, המצדיקה, ככלל, שלילת אותה פריווילגיה ממנו. שכן, בהיותה פריווילגיה, היא "מקימה ציפייה להתנהלות רצינית וראויה, והיא ניתנת לביטול מקום בו עולה כי הנאשם אינו מקבל על עצמו את האחריות הנלווית למסלול עונשי זה" (רע"ב 4249/16 טהא נ' הממונה על עבודות השירות - מפקדת גוש צפון, פסקה 14 [נבו] (12.7.2016) וראו עוד: רע"ב 7212/16 חביב נ' מדינת ישראל, פסקה 5 [נבו] (14.10.2016); רע"ב 9867/17 נאשף נ' מדינת ישראל, פסקה 6 [נבו] (28.12.2017); רע"ב 7734/22 אלירן כהן נגד הממונה על עבודות השירות - מפקדת גוש צפון (מיום 13.12.22); רע"פ 6897/20 סייד נגד הממונה על עבודות השירות - מפקדת גוש צפון (מיום 14.10.20)).

15. מעבר לכך, המערער נתון במעצר בפיקוח אלקטרוני בגין התיק החדש, אליו נשלח בהסכמתו זה מקרוב, ולכן, אינו יכול לרצות את יתרת המאסר בעבודות שירות. שכן, בהתאם לסעיף 51ט(א)(5) לחוק העונשין, ניתן להורות על הפסקה מינהלית של עבודות שירות כאשר הנאשם אינו יכול לבצע את העבודות, וזאת מאחר שהוא "נתון במעצר או משוחרר בערובה בתנאים שאינם מאפשרים את התייצבותו להמשך ביצוע עבודת השירות".

סוף דבר

16. בנסיבות מצטברות אלה, לא מצאתי כי נפלה כל שגגה מלפני כב' בית המשפט קמא בהחלטתו להפקיע את עבודות השירות, ולפיכך אני דוחה את הערעור.

17. עיכוב ביצוע עונש המאסר מבוטל.

18. המערער יתייצב במתקן כליאה קישון לריצוי המאסר עד ולא יאוחר מיום 24/11/24 בשעה 08:00 במתקן כליאה "קישון" עם תעודת זהות והחלטה זו, לאחר שיבצע הליכי מיון בפני שב"ס. ניתן היום, ט' חשוון תשפ"ה, 10 נובמבר 2024, בהעדר הצדדים.